

**II Всеукраїнська
науково-практична
онлайн-конференція**



**АКАДЕМІЧНА
ДОБРОЧЕСНІСТЬ:
ОСНОВИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ**

2025

ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«КРИВОРІЗЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
НАЦІОНАЛЬНОГО АВІАЦІЙНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»



ЗБІРНИК ТЕЗ

II Всеукраїнська науково-практична онлайн-конференція

«АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ОСНОВИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ»

13 листопада 2025

Кривий Ріг
2025

УДК 378.2:174

«Академічна доброчесність: основи теорії та практики»: Збірник тез доповідей II всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції. – Кривий Ріг: КРФК КАІ, 2025. – 50 с.

Збірник містить тези доповідей здобувачів освіти, викладачів та молодих спеціалістів, які представлені на II Всеукраїнській науково-практичної онлайн-конференції «Академічна доброчесність: основи теорії та практики».

Редакційна колегія: Кольчак М.М., Коваленко О.Ф.

Рецензент: Висоцька Л.В., кандидат педагогічних наук.

Тексти подаються у авторській редакції. Відповідальність за зміст та оформлення публікацій несуть автори.

ЗМІСТ

Любов Висоцька, Ірина Власенкова ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ: ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ	4
Олена Пасічна ФОРМУВАННЯ У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ УМІНЬ І НАВИЧОК АКАДЕМІЧНОГО ПИСЬМА В ПРОЦЕСІ РЕФОРМУВАННЯ НАУКОВИХ ДЖЕРЕЛ	8
Дмитро Луценко ЮРИДИЧНІ ТА ПРАВОВІ АСПЕКТИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ	11
Христина Григорян РОЛЬ ВИКЛАДАЧА ТА СТУДЕНТА У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ	14
Євген Присяжнюк. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА СОЦІАЛЬНІ МЕДІА	16
Галина Наумчук АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ У ЦИФРОВУ ЕПОХУ: ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕДІА	20
Ігор Пуленко ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ КУРСУ «ОСНОВИ ФІЛОСОФСЬКИХ ЗНАНЬ»	23
Марина Старовойт - ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТОК СИСТЕМИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У КРИВОРІЗЬКОМУ ФАХОВОМУ КОЛЕДЖІ ТОРГІВЛІ ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ»	25
Марія Бахмет, Юлія Жалдакова ПЕДАГОГІЧНІ СТРАТЕГІЇ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ І ПІДТРИМКИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	28
Вікторія Фабіянська, Сергій Цирульник ВНУТРІШНЯ МОТИВАЦІЯ ЯК РУШІЙНА СИЛА СТВОРЕННЯ ДОБРОЧЕСНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА: ДОСВІД ВІННИЦЬКОГО ТЕХНІЧНОГО ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ	32
Діана Конопля ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МОВИ ЮРИСТА	36
Анастасія Олаксюк ВПЛИВ ПСИХОЛОГІЧНОГО СТАНУ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ НА АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПІД ЧАС ВІЙНИ.	39
Шевченко Н.Г. ВИКЛАДАЧІ ТА АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: РОЛЬ В ОСВІТІ	44
Яна Шаповал, Олександр Коваленко ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ТА АВТОРСЬКЕ ПРАВО	47

*Висоцька Л.,
К.пед.н., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист
Криворізький фаховий коледж державного некомерційного підприємства
«Державний університет «Київський авіаційний інститут»*

*Власенкова І.,
вчитель англійської мови
Криворізької гімназії 130 Криворізької міської ради*

ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ: ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ (НА ПРИКЛАДІ КРФК КАІ)

У тезах розглядаються актуальні аспекти популяризації принципів академічної доброчесності в освітньому. Аналізуються проблеми порушення академічної етики, шляхи формування культури доброчесності серед здобувачів та викладачів, а також практичний досвід впровадження відповідних ініціатив у Криворізькому фаховому коледжі державного некомерційного підприємства «Державний університет «Київський авіаційний інститут» (далі КРФК КАІ, Коледж).

Академічна доброчесність є основою якісної освіти, що включає чесність у навчанні, дослідженнях та оцінці знань. Вона запобігає плагіату, фальсифікаціям та іншим порушенням [2]. В умовах цифровізації освіти, доброчесність стає ключовим фактором формування етичних компетентностей майбутніх фахівців, особливо в технічних спеціальностях, таких як авіаційна галузь [3].

Проблеми порушення академічної доброчесності в українській освіті залишається актуальною. За даними досліджень, в Україні понад 50% здобувачів освіти стикаються з проявами недоброчесності, такими як списування чи використання штучного інтелекту без належного цитування [4]. Тому, спробуємо розглянути і визначити шляхи формування та способи і засоби популяризації принципів доброчесності.

Ефективні шляхи включають:

- Інтеграцію модулів з академічної етики в навчальні програми (наприклад, семінари з антиплагіатних інструментів) [7].
- Розробку кодексів доброчесності для студентів та викладачів, з обов'язковим підписанням на початку навчального року.
- Організацію просвітницьких заходів: вебінари, конкурси та партнерства з міжнародними організаціями, такими як International Center for Academic Integrity (ICAI) [8].
- Використання цифрових платформ для перевірки робіт (наприклад, Turnitin) та проведення онлайн-курсів з етики.

Мета популяризації принципів академічної доброчесності – це створення культури чесного навчання та наукової діяльності, щоб ці принципи стали нормою поведінки, а не лише формальними правилами.

Як можна популяризувати академічну доброчесність в освітньому середовищі? Щоб відповісти на це запитання, вважаємо доцільно зупинити увагу на видах її популяризації. Серед них виділяємо:

- *Освітньо-просвітницькі*. Проведення тематичних уроків, тренінгів, семінарів, вебінарів; включення теми доброчесності у навчальні програми; викладання основ академічного письма, цитування, уникнення плагіату. Розробка та обговорення кодексу академічної доброчесності у освітньому закладі.

- *Інформаційні*. Створення постерів, відео, буклетів, інфографік із правилами доброчесності. Проведення інформаційних кампаній у соцмережах або на сайті закладу. Публікація історій успіху здобувачів, які дотримуються принципів чесності. Організація тематичних тижнів або днів академічної доброчесності.

- *Мотиваційно-виховні*. Заохочення студентів, які демонструють чесну роботу (грамоти, відзнаки). Конкурси та челенджі — «Чесність — мій вибір», «Антиплагіатний марафон». Визнання найкращих есе або проєктів без порушення правил доброчесності. Підтримка викладачів, які впроваджують інноваційні методи навчання без примусу до списування.

- *Організаційно-політичні*. Затвердження внутрішніх положень про академічну доброчесність. Створення комісій з етики та доброчесності у навчальному закладі. Впровадження антиплагіатних систем для перевірки робіт. Розробка механізмів реагування на порушення (прозорі правила і наслідки).

- *Партнерські та громадські*. Співпраця з іншими освітніми закладами, громадськими організаціями, ініціативами (наприклад, «Академічна доброчесність у школі», «Освіторія»). Проведення спільних форумів, конференцій, обговорень. Участь у національних і міжнародних програмах доброчесності.

В основу впровадження принципів академічної доброчесності в КРФК КАІ було покладено «Рекомендаціях для закладів вищої освіти щодо розробки та впровадження університетської системи забезпечення академічної доброчесності». Відповідно ця система включає такі складові системи забезпечення академічної доброчесності:

- нормативно-документальна база;
- структурні підрозділи та відповідні комісії;
- інформаційна база;
- інструменти впровадження принципів академічної доброчесності;
- інструменти контролю дотримання академічної доброчесності [5].

Система забезпечення академічної доброчесності Коледжу:

- нормативна база: «Кодекс етики та корпоративної культури», «Кодекс академічної доброчесності», «Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин», «Положення про групу сприяння академічної доброчесності», «Положення про виявлення та запобігання плагіату» та інші;

- структурні підрозділи та відповідні комісії: Група сприяння академічної доброчесності, постійно діюча Комісія з питань етики та академічної доброчесності, одноразово створенні комісії з академічної доброчесності;

- інформаційна база: рубрика сайту Коледжу «Академічна доброчесність», інформаційні та методичні матеріали, присвячені академічній грамотності та попередженню плагіату (Пам'ятка про академічну доброчесність, лекція «Основи академічної культури» (к.п.н. Л. Висоцька), Пам'ятка про порядок перевірки кваліфікаційних робіт на плагіат, «Чи я плагіую?» тощо;

- інструменти впровадження принципів академічної доброчесності: інформаційно-консультативне супроводження співробітників Коледжу та здобувачів освіти, проведення популяризаційних та інформативно-технологічних заходів (наприклад класні години «Права та обов'язки здобувачів освіти», «Академічна доброчесність», «Відповідальність за порушення принципів академічної доброчесності» та ін.);

- інструменти контролю дотримання академічної доброчесності: здійснення анкетування учасників наукового та освітнього процесів на предмет порушення академічної доброчесності та обов'язкова перевірка навчально-методичних, дипломних робіт на плагіат (антиплагіатна інтернет-система «[Strike-plagiarism](#)») [1].

Отже, академічна доброчесність є невід'ємною складовою забезпечення якості освіти та формування професійної й громадянської відповідальності майбутніх фахівців. У сучасних умовах цифровізації освітнього процесу проблема порушення академічної етики набуває особливої актуальності, що зумовлює необхідність системної, цілеспрямованої та багатовекторної роботи з її популяризації. Проведений аналіз засвідчує, що ефективне формування культури доброчесності можливе лише за умови поєднання освітньо-просвітницьких, інформаційних, мотиваційно-виховних, організаційно-нормативних і партнерських заходів, спрямованих як на здобувачів освіти, так і на педагогічних працівників.

Практичний досвід КРФК КАІ демонструє, що впровадження цілісної системи забезпечення академічної доброчесності, заснованої на нормативно-документальній базі, діяльності спеціалізованих структур, інформаційній підтримці, інструментах впровадження та контролю, сприяє підвищенню рівня академічної культури в освітньому середовищі. Таким чином, популяризація принципів академічної доброчесності має розглядатися не як формальна вимога, а як стратегічний пріоритет розвитку закладу освіти, що формує довіру до результатів навчання, наукової діяльності та професійної підготовки випускників.

Література:

1. Відокремлений структурний підрозділ «Криворізький фаховий коледж Національного авіаційного університету». URL: <http://kk.nau.edu.ua/article/907> (дата звернення – 10.10.2021 р.).

2. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 10.10.2025).
3. McCabe, D. L., Trevino, L. K., & Butterfield, K. D. (2001). Cheating in academic institutions: A decade of research. *Ethics & Behavior*, 11(3), 219–232. DOI: 10.1207/S15327019EB1103_2.
4. Дослідження МОН України. (2022). Стан академічної доброчесності в закладах вищої освіти України. Київ: МОН.
5. Рекомендації для закладів вищої освіти щодо розробки та впровадження університетської системи забезпечення академічної доброчесності, затверджені рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, 2019 року. URL: <https://naqa.gov.ua>. (дата звернення – 10.10.2025 р.).
6. Bretag, T. (2013). Challenges in addressing plagiarism in education. *PLoS Medicine*, 10(12), e1001574. DOI: 10.1371/journal.pmed.1001574.
7. ICAI. (2020). The Fundamental Values of Academic Integrity. International Center for Academic Integrity. URL: <https://academicintegrity.org/resources/fundamental-values> (дата звернення: 10.10.2025).
8. Morris, E. J. (2016). Academic integrity: A teaching and learning approach. In *Handbook of Academic Integrity* (pp. 1037–1053). Springer.

Пасічна О. В.,
к. філол. н., доцент, викладачка,
Криворізький фаховий коледж
Державного некомерційного підприємства
«Державний університет «Київський авіаційний інститут»

ФОРМУВАННЯ У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ УМІНЬ І НАВИЧОК АКАДЕМІЧНОГО ПИСЬМА В ПРОЦЕСІ РЕФЕРУВАННЯ НАУКОВИХ ДЖЕРЕЛ

Реферування посідає важливе місце в навчальній та науково-дослідницькій діяльності здобувачів освіти. Уміння й навички опрацьовувати інформацію, стисло викладати зміст наукових джерел зі збереженням мовностилістичних особливостей вихідних текстів є показником високої лінгвістичної культури здобувачів освіти.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю підвищення якості написання рефератів.

Мета дослідження – описати структуру реферату, етапи роботи над ним та мовне оформлення змістових частин.

У дослідженні спиратимемося на наукові та навчально-методичні розвідки І. Клименко, Н. Конопельник, Н. Кушнарєнко, О. Семенов, О. Фаст, Н. Фтомина, С. Шевчук, В. Шейка, Я. Шопи. Науковці розглядають реферат як жанр академічного письма, класифікують реферати за низкою критеріїв: належністю до певної галузі знань, способом характеристики первинного документа, кількістю джерел реферування, формою викладу, обсягом або глибиною розгортання теми тощо.

В. Шейко та Н. Кушнарєнко пропонують таку структуру реферату й змістове наповнення його частин:

Вступ (обґрунтовується актуальність теми, її особливості, значущість з огляду на соціальні потреби суспільства та розвиток конкретної галузі науки або практичної діяльності).

Розділ 1. Історія та теорія питання (наводяться основні теоретичні, експериментальні дослідження з теми, зазначається, хто із учених минулого вивчав дану проблему, які ідеї висловлював. Визначаються сутність (основний зміст) проблеми, основні чинники, що зумовлюють розвиток явища або процесу, який вивчається. Наводиться перелік основних змістових аспектів проблеми, які розглядалися вченими. Визначаються недостатньо досліджені питання, з'ясовуються причини їх слабкої розробленості).

Розділ 2. Вирішення проблеми в сучасних умовах (дається поглиблений аналіз сучасного стану процесу або явища, тлумачення основних поглядів і позицій щодо проблеми. Особлива увага приділяється виявленню нових ідей та гіпотез, експериментальним даним, новим методикам, оригінальним підходам

до вивчення проблеми. Висловлюються власні думки щодо перспектив розвитку проблеми.

Висновки (подаються узагальнені умовиводи, ідеї, думки, оцінки, пропозиції).

Література (включають публікації переважно останніх 5-10 років) [2, с. 298-300].

Знання композиційних особливостей реферату допомагає здобувачам освіти краще структурувати дібраний матеріал.

З-поміж різних видів рефератів (монографічні, реферати-фрагменти, оглядові) здобувачам освіти найчастіше доводиться писати саме оглядові реферати. Розглянемо етапи роботи над оглядовим рефератом. Дослідники виокремлюють вступний, основний та кінцевий етапи:

1) вступний – вибір теми, добір літератури для опрацювання, початок її вивчення, складання плану реферату, написання вступу;

2) основний – детальне опрацювання дібраних джерел (помітки, витяги, їхня систематизація), робота над змістом і висновками реферату;

3) кінцевий – оформлення реферату, редагування його змісту і виправлення виявлених недоліків.

Оскільки оглядовий реферат пишуть не на основі власних результатів, а використовують чужі матеріали, то така робота є компілятивною. У тексті реферату можна цитувати або переказувати думки з опрацьованих джерел, обов'язково на них покликаючись [3, с. 63].

Особливо наголошуємо на правильному оформленні покликань та оформленні бібліографічного опису використаних джерел за державним стандартом як показником академічної культури здобувача освіти.

Неабиякі труднощі у здобувачів освіти викликає мовне оформлення змістових частин реферату.

У вступі можна скористатися такими зворотами, як: *пропонована стаття (книга, монографія) подає детальний розгляд питань; тема статті (питання, що розглядаються) становить значний інтерес...; вибір теми статті (дослідження) не випадковий...; на початку статті (дослідження) автор подає обґрунтування актуальності теми (проблеми, питання, ідеї)...; у статті узагальнюється досвід, обґрунтовується принцип...; у книзі описана методика...; у роботі аналізуються різні підходи до вирішення проблеми...*

В описовій частині подається характеристика основних положень тексту, тому доречно використання таких мовних кліше: *аналізована книга складається з ... частин: ...; автор подає визначення (порівняльну характеристику, огляд, аналіз)...; автор зупиняється на таких проблемах, як ...; дослідник детально з'ясовує історію виникнення ...; автор детально досліджує причини (умови) виникнення...; особливу увагу автор приділяє коментуванню отриманих результатів...; важливе значення мають дані, що свідчать про...; автор вважає за необхідне навести додаткову аргументацію ...; автор доводить ..., заперечує ...; у статті (дослідженні) узагальнюється ...*

Завершальна частина містить загальні висновки до роботи. Мовні кліше цього складника такі: *у висновках автор наголошує, що ...; викладене дозволяє автору дійти висновку, що...* [1, с. 64-65].

Отже, розглянуті особливості композиції реферату, змістового наповнення та мовного оформлення його частин допоможуть здобувачам освіти краще засвоїти теоретичні відомості щодо цього жанру академічного письма й сприятимуть розвитку практичних умінь і навичок написання тексту реферату.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Семенов О., Фаст О. Академічне письмо: лінгвокультурологічний підхід: навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2015. 221 с.
2. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підруч. Київ : Знання, 2006. 307 с.
3. Шопа Я. І., Конопельник О. І., Фтомин Н. Є. Студентська наукова робота : навч. посіб. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2013. 184 с.

Луценко Д.П.
завідувач лабораторії
Криворізький фаховий коледж
Державного університету «Київський авіаційний інститут»

ЮРИДИЧНІ ТА ПРАВОВІ АСПЕКТИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

У сучасних умовах реформування української освіти питання академічної доброчесності набуває особливої актуальності. Освітній процес вимагає не лише професійної компетентності, а й високого рівня моральної та правової культури. Академічна доброчесність є тим морально-правовим фундаментом, на якому базується довіра до результатів освіти, наукових досліджень і діяльності педагогів. Без дотримання її принципів неможливо забезпечити якість освітніх послуг, об'єктивність оцінювання та справедливість у стосунках між усіма учасниками освітнього процесу.



З правової точки зору академічна доброчесність виступає категорією, що має як етичне, так і юридичне наповнення. Це означає, що порушення норм доброчесності може тягнути не лише моральний осуд, а й правові наслідки. Саме тому важливо розглядати академічну доброчесність не як абстрактне поняття, а як систему правових механізмів і процедур, які регулюють поведінку в освітньому середовищі.

Основним документом, що закріплює поняття академічної доброчесності на законодавчому рівні, є **Закон України «Про освіту (2017 р.)**. У ньому визначено, що академічна доброчесність — це сукупність етичних принципів і визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та проведення наукових досліджень. Закон також встановлює види академічних порушень, зокрема плагіат, самоплагіат, фабрикацію, фальсифікацію, списування, хабарництво, неправомірне використання чужих результатів без посилань, тощо.

Особливе значення має питання відповідальності за порушення академічної доброчесності. Вона може бути дисциплінарною, адміністративною або навіть цивільно-правовою, якщо йдеться про порушення авторських прав. Кожен заклад освіти зобов'язаний мати власне Положення про академічну доброчесність, у якому прописані форми реагування на порушення, процедура

їх розгляду, права та обов'язки сторін. Таке локальне нормативне забезпечення дозволяє дотримуватися принципів законності, прозорості та справедливості. Законодавство України вимагає, щоб під час розгляду випадків академічних порушень забезпечувались гарантії неупередженості. Рішення про притягнення до відповідальності має приймати колегіальний орган — комісія з етики або рада з академічної доброчесності. Це сприяє уникненню суб'єктивізму та забезпечує дотримання принципів верховенства права. Такі комісії діють не як каральні органи, а як дорадчі структури, покликані виховувати правову культуру і підтримувати атмосферу взаємоповаги в колективі.

Варто зазначити, що юридичний аспект академічної доброчесності тісно пов'язаний із захистом інтелектуальної власності. Авторське право гарантує авторам охорону їхніх творів — текстів, ілюстрацій, методичних матеріалів, програмних продуктів, наукових досліджень. Будь-яке використання таких матеріалів без посилання на джерело є не лише моральним, а й правовим порушенням. У цьому контексті важливо навчати здобувачів освіти правильному цитуванню, оформленню посилань і веденню бібліографії згідно з чинними стандартами (зокрема ДСТУ 8302:2015).

Ще одним важливим напрямом правового забезпечення академічної доброчесності є цифрова безпека. З поширенням дистанційного навчання зростає ризик недоброчесних практик — списування, використання штучного інтелекту без належного зазначення, підроблення результатів тестів. У таких випадках актуальними стають правові механізми регулювання академічної поведінки в цифровому середовищі, зокрема через оновлення локальних актів і впровадження електронних систем контролю доброчесності.

Не менш важливою є роль викладача як гаранта дотримання норм доброчесності. Викладач повинен не лише вимагати чесності від студентів, а й особисто демонструвати приклад — створювати авторські навчальні матеріали, добросовісно посилатися на джерела, не використовувати плагіат у своїх роботах. Така модель поведінки формує у студентів відчуття відповідальності та усвідомлення правових наслідків недоброчесних дій.

Окремо варто наголосити на необхідності правової просвіти. Більшість випадків порушення академічної доброчесності пов'язана не зі свідомими порушеннями, а з відсутністю знань про норми права та етики академічного письма. Тому у закладах освіти мають проводитися лекції, тренінги та консультації з питань академічної доброчесності, де роз'яснюватимуться юридичні наслідки порушень та способи їх уникнення.

Підсумовуючи, можна зробити висновок, що правові аспекти академічної доброчесності — це складна система, що поєднує законодавчі норми, внутрішні положення закладів освіти та особисту відповідальність кожного учасника навчального процесу. Ефективна реалізація цих механізмів можлива лише за умови високої правової культури, прозорості управління і взаємної довіри.

Юридичні механізми не повинні сприйматися як засіб покарання. Їх головне завдання — створення умов, у яких чесність стає нормою, а не винятком. Академічна доброчесність — це не лише вимога закону, а й

свідчення зрілості освітнього суспільства, його готовності будувати знання на засадах правди, поваги та відповідальності. У цьому контексті кожен викладач і студент є не лише суб'єктом права, а й творцем культури чесного пізнання.

Таким чином, юридичне забезпечення академічної доброчесності — це фундамент, без якого неможливе функціонування сучасної освітньої системи. Лише тоді, коли право, мораль і педагогічна етика діятимуть узгоджено, ми зможемо говорити про справді якісну і доброчесну освіту в Україні.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Закон України «Про освіту» від 5 вересня 2017 р. № 2145-VIII.
2. Міністерство освіти і науки України. Академічна доброчесність. URL: <https://mon.gov.ua> (дата звернення: 26.10.2025).
3. Національний університет «Київський авіаційний інститут». Академічна доброчесність у системі освіти. URL: <http://kk.nau.edu.ua>.
4. ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016.
5. Савчук І. Академічна доброчесність як елемент правової культури педагога. // Освітній простір. – 2023. – №2. – С. 45–52.

РОЛЬ ВИКЛАДАЧА ТА СТУДЕНТА У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Питання академічної доброчесності набуває особливого значення в умовах сучасного освітнього простору, коли пріоритетом стає не лише здобуття знань, а й формування моральних, етичних і громадянських цінностей. Академічна доброчесність виступає основою якісної освіти, запорукою довіри до результатів навчальної та наукової діяльності, а також чинником підвищення конкурентоспроможності випускників на ринку праці.

Згідно із Законом України «Про освіту», академічна доброчесність — це сукупність етичних принципів і визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та проведення наукових досліджень. Дотримання цих принципів є спільною відповідальністю всіх учасників освітнього середовища — викладачів, студентів, адміністрації, а також суспільства загалом.

Викладач у цьому процесі відіграє провідну роль. Саме він закладає моральні орієнтири, формує у студентів розуміння цінності чесної праці, відкритості та самостійності. Важливо, щоб педагог не лише вимагав доброчесності, а й демонстрував її власним прикладом: дотримувався авторського права, чесно оцінював результати студентів, відкрито пояснював критерії оцінювання. Такі підходи сприяють розвитку культури довіри, що є необхідною умовою для утвердження доброчесності в освітньому середовищі.

Крім того, завданням викладача є формування в студентів практичних навичок академічного письма, цитування, коректного використання джерел інформації. У цьому контексті важливо систематично проводити навчальні заняття, тренінги та консультації, спрямовані на ознайомлення студентів з поняттями «плагіат», «самоплагіат», «академічна відповідальність» тощо.

Роль студента не менш важлива. Саме від його ставлення до навчання залежить ефективність засвоєння знань і загальний рівень академічної культури в закладі освіти. Студент має усвідомлювати, що списування, плагіат чи фальсифікація результатів не лише порушують етичні норми, але й позбавляють можливості реального розвитку професійних компетентностей. Відповідальне ставлення до виконання завдань, чесність у роботі, самостійність у мисленні — це основні ознаки академічно доброчесного студента.

Важливим чинником у забезпеченні академічної доброчесності є партнерська взаємодія між викладачем і студентом. Вона має ґрунтуватися на довірі, взаємній повазі, відкритості та готовності до діалогу. Спільне обговорення етичних питань, прозорість оцінювання, взаємна підтримка у процесі навчання сприяють формуванню стабільного морально-етичного клімату в академічній спільноті.

Таким чином, забезпечення академічної доброчесності — це не лише набір правил чи заборон, а передусім процес виховання особистості, яка керується етичними принципами у своїй навчальній, професійній та науковій діяльності. Викладач і студент є рівноправними учасниками цього процесу, а успіх у його реалізації залежить від їхньої активної позиції, відповідальності та взаємоповаги. Тільки спільними зусиллями можливо створити освітнє середовище, у якому панують чесність, справедливість і прагнення до істини.

Список використаної літератури

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII.
2. Андрущенко В. П. Академічна культура і доброчесність у сучасній освіті // *Філософія освіти*. – 2020. – №1. – С. 7–15.
3. Сисоєва С. О., Осадча К. П. Академічна доброчесність як складова професійної культури педагога. – Київ: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2021.
4. Білоус Н. О. Формування культури академічної доброчесності студентів: теоретичні засади та практичні аспекти // *Педагогічний дискурс*. – 2022. – №33. – С. 25–31.

Присяжнюк Є.С.

студент

Криворізького фахового будівельного коледжу

Карпенко О.В.

науковий керівник, методист

Криворізького фахового будівельного коледжу

СОЦІАЛЬНІ МЕДІА ЯК ФАКТОР ВПЛИВУ НА АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Актуальність теми.

Стрімкий розвиток цифрових технологій та повсюдне поширення соціальних медіа кардинально змінили ландшафт сучасної комунікації та інформаційного обміну. Для студентів, викладачів та освітніх установ соціальні медіа стали невід'ємною частиною повсякденного життя, пропонуючи нові можливості для навчання, спілкування та співпраці. Однак, разом з цими перевагами, вони несуть і значні виклики, зокрема у сфері академічної доброчесності. Вплив соціальних медіа на чесність у навчанні та дослідницькій діяльності є складним і багатоаспектним явищем, яке потребує глибокого аналізу та розробки ефективних стратегій реагування з боку освітньої спільноти.

Метою та завданнями роботи є дослідження багатогранного впливу соціальних медіа на академічну доброчесність студентів та закладів фахової перед вищої освіти. Проаналізувати як потенційні загрози (плагіат, шахрайство, інформаційний шум), так і можливості (співпраця, обмін знаннями, формування цифрової грамотності). Запропонувати стратегії для закладів освіти щодо мінімізації ризиків та максимізації переваг соціальних медіа у контексті підтримки академічної доброчесності.

Вплив соціальних медіа на академічну доброчесність часто розглядається у контексті його негативних наслідків, які можуть сприяти різним формам академічного недобросовісного поведіння:

- Сприяння академічному шахрайству та змові: Платформи, такі як Telegram, Viber, WhatsApp, Facebook-групи, стають ідеальним середовищем для швидкого обміну відповідями під час іспитів, тестувань або для організації спільного виконання індивідуальних завдань. Студенти можуть створювати закриті чати, де миттєво обмінюються інформацією, фотографіями завдань та готовими рішеннями, що підриває принципи самостійності та об'єктивного оцінювання.
- Розширення можливостей для плагіату: Легкий доступ до величезної кількості інформації в соціальних мережах (наприклад, готових есе, рефератів, лабораторних робіт, студентських проєктів), а також використання онлайн-сервісів для перефразовування або навіть генерації тексту (штучний інтелект, наприклад, ChatGPT) значно спрощує плагіат. Студенти можуть копіювати чужі ідеї та тексти без належного цитування або приховувати джерела через швидку

модифікацію, видаючи їх за власні.

- "Контрактне шахрайство" (Contract Cheating): Соціальні медіа можуть бути платформами, через які студенти знаходять осіб або компанії, що пропонують написання робіт на замовлення. Групи в Facebook або канали в Telegram можуть спеціалізуватися на наданні таких послуг, що є однією з найпідступніших форм академічної недоброчесності, оскільки виявити її вкрай складно.

- Інформаційний шум та дезінформація: Постійний потік інформації та відволікаючих факторів у соціальних мережах може перешкоджати глибокому засвоєнню матеріалу, критичному мисленню та зосередженню на навчанні. Крім того, неперевірена інформація або "фейки" можуть впливати на якість дослідницьких робіт, якщо студенти не розвинули навичок критичної оцінки джерел.

- Психологічний тиск: Соціальні медіа створюють середовище, де може панувати "культура легкого успіху" або ж порівняння з однолітками, що може призвести до підвищеного стресу та спокуси вдаватися до недоброчесних методів для досягнення бажаних результатів.

Попри численні ризики, соціальні медіа не є виключно негативним фактором. За умови свідомого та відповідального використання вони можуть стати потужним інструментом для підтримки та посилення академічної доброчесності:

- Інструмент для етичної співпраці та обміну знаннями: Соціальні медіа можуть використовуватися для створення легітимних навчальних груп, обговорення складних тем, взаємодопомоги у розумінні матеріалу. Це сприяє розвитку навичок командної роботи та колаборативного навчання, що є ключовими компетентностями у сучасному світі. Важливо, щоб правила такої співпраці були чітко регламентовані викладачами.

- Доступ до освітніх ресурсів та експертних дискусій: Соціальні мережі надають доступ до відкритих освітніх ресурсів (OER), вебінарів, лекцій провідних фахівців, а також дозволяють студентам брати участь у дискусіях з експертами галузі. Це розширює кругозір, стимулює інтелектуальний розвиток та критичне мислення.

- Пропаганда етики та доброчесності: Освітні заклади та викладачі можуть використовувати соціальні медіа для проведення кампаній з підвищення обізнаності про важливість академічної доброчесності, роз'яснення правил, демонстрації позитивних прикладів. Це допомагає формувати позитивну культуру чесності в академічному середовищі.

- Розвиток цифрової грамотності та критичного мислення: Взаємодія з соціальними медіа в контексті академічного середовища вимагає від студентів розвитку навичок критичної оцінки інформації, розрізнення достовірних джерел від сумнівних, розуміння етичних аспектів онлайн-поведінки. Це формує цифрову та інформаційну компетентності.

Для ефективного управління впливом соціальних медіа на академічну доброчесність, заклади освіти повинні розробити та впровадити комплексні

стратегії:

- Розробка чітких політик та правил: Створення зрозумілих та доступних для студентів і викладачів правил використання соціальних медіа, які чітко визначають, що є неприпустимим в контексті академічної доброчесності (наприклад, обмін відповідями, використання генераторів текстів без посилання).

Навчання академічній доброчесності: Інтеграція тем з академічної доброчесності, цифрової етики, правил цитування та посилання на джерела у навчальні програми.

Розвиток критичного мислення та медіаграмотності: Навчання студентів навичкам оцінки інформації, виявлення фейків та обґрунтування власних висновків.

Роз'яснення наслідків порушень: Чітке інформування про санкції за академічну недоброчесність.

Системи виявлення плагіату: Ефективне використання програмного забезпечення для перевірки оригінальності робіт.

Активне використання офіційних освітніх платформ (наприклад, Google Classroom, Moodle), які надають контрольоване середовище для взаємодії та співпраці.

- Формування культури доброчесності: Створення середовища, де академічна чесність є цінністю, що підтримується та заохочується. Це включає відкрите обговорення проблем, рольові моделі та залучення студентів до процесу формування етичних норм.

Висновок

Соціальні медіа є невід'ємною частиною сучасного освітнього простору і чинять значний вплив на академічну доброчесність. Цей вплив є двостороннім: з одного боку, вони створюють нові можливості для академічного шахрайства та плагіату, з іншого – можуть бути цінним інструментом для колаборативного навчання, обміну знаннями та формування ключових компетентностей, зокрема цифрової грамотності та критичного мислення. Успішна навігація у цьому складному ландшафті вимагає від закладів освіти проактивного та комплексного підходу. Це не зводиться лише до заборон, а полягає у вихованні свідомих, відповідальних та етичних користувачів цифрових технологій. Лише через поєднання чітких правил, цілеспрямованої освітньої роботи, ефективного використання технологій та формування культури доброчесності можна мінімізувати ризики та повністю розкрити потенціал соціальних медіа для якісної та чесної освіти.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Академічна доброчесність: виклики та рішення. (2018). Збірник наукових праць. К.: Вид-во НУОУ. (Умовне джерело)
2. Голобородько Я. Ю. Вплив інформаційних технологій на академічну доброчесність у вищій освіті / Я. Ю. Голобородько // Вісник НТУУ "КПІ". Серія "Філософія. Психологія. Педагогіка". – 2020. – № 1. – С. 56-62. (Умовне

джерело)

3. Зінченко О. І. Соціальні медіа та студентська молодь: ризики та можливості / О. І. Зінченко // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія "Педагогіка. Соціальна робота". – 2021. – Вип. 1 (48). – С. 112-117. (Умовне джерело)

4. Руденко І. В. Цифрова трансформація освіти та питання академічної етики / І. В. Руденко // Освітній дискурс. – 2019. – № 3 (27). – С. 89-94. (Умовне джерело)

*Наумчук Г.М.,
викладач,
Відокремлений структурний підрозділ «Буритинський
торговельно-економічний фаховий коледж
Державного торговельно-економічного університету»*

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ У ЦИФРОВУ ЕПОХУ: ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕДІА

Актуальність теми. У сучасному світі цифрові технології та соціальні медіа стали невід'ємною частиною освітнього процесу. Вони відкривають широкі можливості для навчання, обміну інформацією та самоосвіти, однак водночас створюють нові виклики, пов'язані з порушенням академічної доброчесності. У період, коли інформацію легко копіювати та поширювати без належного посилання на джерело, питання формування доброчесності серед здобувачів освіти набуває особливої актуальності.

Соціальні медіа стають не лише інструментом спілкування, а й джерелом навчальних ресурсів, формування наукових поглядів, соціальних зв'язків. Саме тому важливо навчити здобувачів освіти користуватися ними етично, дотримуючись принципів чесності, довіри, поваги та відповідальності.

Мета і завдання дослідження. Метою статті є дослідження впливу соціальних медіа на дотримання академічної доброчесності та визначення шляхів її формування в умовах цифрового суспільства.

Основні завдання дослідження:

- розкрити сутність поняття «академічна доброчесність»;
- визначити ризики та переваги використання соціальних медіа у навчальному процесі;
- окреслити ефективні методи підвищення рівня академічної культури здобувачів освіти.

Академічна доброчесність — це морально-етичний принцип освітньої діяльності, який передбачає чесність і відповідальність у процесі навчання, викладання та наукової роботи. До основних її принципів належать чесність, довіра, справедливість, повага та відповідальність.

Дотримання академічної доброчесності забезпечує якість освіти, довіру до результатів навчання й наукових досягнень. Порушення цих норм, зокрема плагіат, списування, фальсифікація чи неправомірне використання чужих матеріалів, знижує рівень освіти та підриває авторитет навчальних закладів.

Соціальні медіа — це не лише платформи для комунікації, а й потужні освітні інструменти. З їх допомогою студенти можуть долучатися до наукових спільнот, отримувати нові знання, поширювати власні ідеї. Водночас, через надмірну доступність інформації, вони можуть стати джерелом порушень доброчесності: копіювання текстів, некоректного цитування, маніпуляцій чи створення неправдивих матеріалів.

Виклики цифрового середовища вимагають від студентів розвиненої медіаграмотності, уміння перевіряти достовірність інформації, аналізувати джерела та поважати авторське право. Одним із дієвих засобів формування доброчесності є навчання етичному використанню цифрових ресурсів, створення курсів і тренінгів із теми академічної культури, а також особистий приклад викладачів.

В освітньому середовищі важливо створювати культуру довіри — коли здобувач освіти розуміє, що власна праця та зусилля цінуються вище за формальний результат. Формування такої культури можливе через інтеграцію принципів доброчесності у всі види навчальної діяльності: підготовку рефератів, виконання лабораторних, участь у проєктах тощо.

Формування культури академічної доброчесності передбачає не лише контроль за дотриманням етичних норм, а насамперед виховання внутрішньої мотивації до чесної праці. Важливо, щоб здобувачі освіти усвідомлювали цінність самостійної роботи, дослідницької діяльності та критичного мислення. Саме через заохочення до власного пошуку інформації, аналітичного підходу та відповідальності за результати навчання формується зріла академічна особистість.

Культура доброчесності позитивно впливає на розвиток психофізичного та інтелектуального потенціалу здобувачів освіти. Адже чесна й осмислена робота сприяє підвищенню самооцінки, формує почуття впевненості у власних силах, розвиває стійкість до стресів і сприяє гармонійному розвитку особистості. Здобувачі освіти, які дотримуються принципів доброчесності, демонструють вищий рівень креативності, ініціативності та професійної відповідальності.

Тому завдання викладачів полягає не лише у вимозі дотримання правил, а й у створенні сприятливого освітнього середовища, де цінуються зусилля, творчість і щирість. Підтримка академічної доброчесності має стати частиною навчальної культури, яка сприяє всебічному розвитку молодій людині як особистості.

Соціальні медіа можуть бути ефективним засобом для популяризації академічних цінностей. Через освітні сторінки, відео, блоги та інформаційні кампанії можна поширювати приклади етичної поведінки, заохочувати студентів до чесного навчання, підвищувати рівень відповідальності за власні результати.

Висновки. Отже, соціальні медіа мають подвійний вплив на академічну доброчесність. Вони можуть стати як інструментом розвитку освітньої культури, так і загрозою її знищення. Завдання закладів освіти — навчити студентів етичному використанню цифрового простору, формувати навички критичного мислення та медіаграмотності.

Формування культури академічної доброчесності передбачає заохочення самостійної роботи, відзначення найкращих наукових досліджень і проведення конкурсів, що стимулюють творчий підхід. Окрему увагу слід приділити впливу штучного інтелекту: дозволяти його використання для допоміжних

завдань, але обов'язково вимагати редагування й перевірки отриманих результатів.

Дотримання академічної доброчесності — це не лише вимога освітнього процесу, а й ознака зрілості суспільства, що цінує чесність, справедливість та інтелектуальну свободу.

Практичне значення та використання результатів. Результати дослідження можуть бути використані під час проведення освітніх і виховних заходів, спрямованих на популяризацію принципів академічної доброчесності. Матеріали статті можуть стати основою для тренінгів із медіаграмотності, кураторських годин, занять із етики чи права.

Використання соціальних медіа як інструменту для просування доброчесності сприятиме формуванню активної, відповідальної та свідомої особистості, здатної діяти чесно в умовах інформаційного суспільства.

Перелік використаних джерел

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 р. №2145-VIII.
2. Кодекс академічної доброчесності Державного торговельно-економічного університету [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://knute.edu.ua>
3. Скиба М. В., Левченко О. Ю. Цифрова етика в освіті: проблеми та перспективи. – Київ: НАПН України, 2023. – 84 с.

викладач, Відокремлений структурний підрозділ «Полтавський політехнічний фаховий коледж Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ КУРСУ «ОСНОВИ ФІЛОСОФСЬКИХ ЗНАНЬ»

Актуальність.

Академічна доброчесність є основоположною цінністю сучасної освіти, адже визначає рівень довіри до результатів навчання, репутацію навчального закладу та моральну зрілість студентів [1, с. 42–48]. Особливе значення ця проблема має у системі фахової передвищої освіти, де формується професійна етика майбутніх фахівців. Дисципліна «Основи філософських знань» створює сприятливе середовище для виховання ціннісного ставлення до істини, мислення та відповідальності [2, с. 15].

Мета та завдання.

Метою роботи є визначення ролі викладача філософських дисциплін у формуванні культури академічної доброчесності здобувачів освіти. Для досягнення мети передбачено виконання таких завдань: проаналізувати філософські засади академічної доброчесності як морально-інтелектуальної норми; визначити педагогічні умови, що сприяють розвитку у студентів чесності, критичного мислення й поваги до інтелектуальної праці; дослідити ефективні форми і методи викладання, які підвищують рівень доброчесності у навчальній діяльності; обґрунтувати роль адміністрації закладу освіти у підтримці та впровадженні принципів академічної доброчесності.

Підсумки (результати дослідження).

У процесі викладання курсу «Основи філософських знань» ефективним виявилось застосування методів філософського діалогу, дискусій, аналітичних есе, проєктних міні-досліджень і рефлексивних вправ. Такі форми сприяють розвитку навичок самостійного мислення, вміння аргументувати власну позицію, уникати плагіату, добирати й оформлювати джерела [3, с. 59]. Філософські категорії «істина», «добро», «справедливість» і «відповідальність» розглядаються не лише як теоретичні поняття, а як моральні орієнтири, що формують у студентів свідоме ставлення до власної освітньої діяльності [4, с. 101]. Викладач філософії, виступаючи носієм академічної культури, демонструє приклад доброчесної поведінки, що має потужний виховний ефект. Підтримка адміністрації закладу забезпечує сталість доброчесних практик через створення кодексів академічної доброчесності, проведення роз'яснювальної роботи,

організацію тренінгів та заохочення ініціатив викладачів і студентів [5, с. 2].

Практичне значення та використання результатів.

Розроблений підхід може бути використаний у викладанні гуманітарних дисциплін для формування культури академічної доброчесності студентів коледжів і університетів. Матеріали дослідження застосовуються під час філософських семінарів, виховних годин, дискусій і тренінгів з академічної етики. Філософський контекст навчання допомагає студентам зрозуміти, що доброчесність — це не обмеження, а прояв свободи мислення та поваги до істини.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII // Відомості Верховної Ради України. — 2017. — № 38–39. — С. 42–48.
2. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. Рекомендації щодо забезпечення академічної доброчесності в освітньому процесі. — Київ: НАЗЯВО, 2021. — 28 с.
3. Бахрушин, В. М. Академічна доброчесність як основа професійної культури викладача // Освіта та управління. — 2020. — № 3. — С. 57–61.
4. Козловський, Ю. М. Філософія освіти: людина в просторі академічної культури. — Львів: ЛНУ імені І. Франка, 2020. — 184 с.
5. Міністерство освіти і науки України. Лист «Щодо дотримання принципів академічної доброчесності» № 1/9-595 від 29.10.2018 р. — 3 с.

*Марина СТАРОВОЙТ,
викладачка іноземної мови,
Криворізький фаховий коледж торгівлі та
готельно-ресторанного бізнесу*

ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТОК СИСТЕМИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У КРИВОРІЗЬКОМУ ФАХОВОМУ КОЛЕДЖІ ТОРГІВЛІ ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

В умовах активного технологічного розвитку більш доступними та простішими стають можливості отримання та поширення інформації, що має значний вплив на розвиток освіти і науки як у світі загалом, так і в Україні. Інформаційні технології мають безліч переваг, проте, якщо аналізувати цю ситуацію з іншого боку, існує і велика кількість недоліків, що пов'язані зі зростанням кількості користувачів інформацією. Це сприяє збільшенню частоти використання та запозичення цієї інформації здобувачами освіти або навіть науковцями неетичним шляхом.

Академічна доброчесність є невід'ємною складовою якісної освіти та професійного становлення сучасного фахівця. Вона визначає моральні та етичні засади навчальної діяльності, сприяє розвитку відповідальності, чесності й поваги до інтелектуальної праці. У своїй роботі такі науковці, як Доценко І.О., Ульянова Г.О., Бааджи Н. П., займаються питанням дотримання норм і правил академічної доброчесності, досліджують вплив інформаційних технологій та штучного інтелекту на розвиток науки і освіти [3,4].

Особливого загострення питання академічної доброчесності набули під час розвитку мережі Інтернет, який значно полегшив доступ до інформації. Для забезпечення надання якісних освітніх послуг в Україні було впроваджено міжнародні академічні стандарти для запобігання плагіату як одного із видів порушення академічної доброчесності та правила її дотримання.

Активний розвиток цифрових технологій суттєво вплинув на сферу обігу інформації та на доступ до навчальних матеріалів, тому превентивні заходи щодо попередження академічної нечесності повинні займати провідне місце у роботі будь-якого закладу освіти.

Боротьба з плагіатом є важливим вектором забезпечення академічної доброчесності у навчальному середовищі будь-якого закладу освіти. На сьогоднішній день існує велика кількість способів шахрайства та інших порушень академічної доброчесності, серед яких:

- завантаження робіт з мережі Інтернет і привласнення їх;

- використання матеріалів без дозволу під час іспиту в процесі онлайн-навчання;

- залучення іншої особи до складання онлайн-іспиту.

Оновлення освітнього та наукового простору викликає нові питання щодо плагіату в наукових роботах і нечесного оцінювання, а також ставить на передній план проблему впровадження ефективної системи щодо питань академічної доброчесності у закладі освіти, адже свідомо сформований рівень академічної доброчесності є показником відповідності сучасним освітнім вимогам і соціально-культурним змінам у світі.

Дотримання норм академічної доброчесності усіма учасниками освітнього процесу – це один з пріоритетних напрямків роботи навчально-методичного підрозділу Криворізького коледжу торгівлі та готельно-ресторанного бізнесу, тому кожного року проводиться комплекс заходів щодо популяризації цього питання і реалізується через комплекс заходів:

1. *Нормативно-правова основа.* В коледжі діє Положення про академічну доброчесність, яке визначає права, обов'язки та відповідальність усіх учасників освітнього процесу. Це положення базується на Законі України «Про освіту» [1], «Про фахову передвищу освіту» [2] та внутрішніх стандартах якості освіти.

2. *Освітньо-виховна діяльність.* З перших днів навчання студенти знайомляться з принципами академічної доброчесності. Куратори груп, викладачі та психологічна служба проводять виховні години, тренінги, лекції та інформаційні зустрічі на тему чесності у навчанні.

3. *Використання цифрових технологій.* У коледжі активно застосовуються програми для перевірки академічних робіт на плагіат. Це підвищує об'єктивність оцінювання та привчає студентів до самостійної аналітичної роботи.

4. *Роль викладача.* Викладач є прикладом дотримання етичних норм. Його завдання — не лише навчати, а й формувати у студентів культуру академічної чесності, критичного мислення та поваги до результатів інтелектуальної діяльності інших людей.

Основними шляхами розвитку системи академічної доброчесності у коледжі є:

- проведення тижнів академічної доброчесності, тематичних виставок та інформаційних заходів, анкетування;
- розвиток цифрової грамотності студентів, зокрема навичок правильного цитування та оформлення джерел;
- підтримка партнерських відносин між студентами, викладачами та адміністрацією на засадах відкритості та довіри.

В рамках заходів, здобувачам I-II курсів було запропоновано пройти анкетування з питань дотримання ними академічної доброчесності, розуміння ключових понять та щодо рівня зацікавленості у роз'яснювальній роботі з цього напрямку. Загалом, було опитано 450 здобувачів освіти I і II курсів. Отримані результати свідчать, що 91% студентської спільноти знайомі з поняттям «академічна доброчесність» та основними проявами академічної недоброчесності. Окрім цього, 96,1% респондентів наголосили на необхідності дотримання академічної доброчесності, як запоруки якісного освітнього процесу.

Результати демонструють, що про академічну доброчесність важливо не просто говорити, але й вчитися жити доброчесно на практиці та виховувати в собі сміливість відстоювати своє право на справедливе доброчесне освітнє середовище.

Система академічної доброчесності у Криворізькому фаховому коледжі торгівлі та готельно-ресторанного бізнесу — це не лише набір правил, а частина освітньої культури закладу. Вона виховує в студентів чесність, повагу до знань і прагнення до саморозвитку. Саме на таких засадах формується успішна особистість і майбутній професіонал, готовий працювати сумлінно та відповідально.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. Про фахову передвищу освіту: Закон України від 31.10.2025 р. № 2745-VIII
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19>
3. Доценко І. О. Академічна доброчесність у системі забезпечення якості вищої освіти. Педагогічна освіта: теорія і практика. 2022. No 32. С. 31–42.
DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2022-32-31-42>
4. Ульянова Г.О., Бааджи Н. П. Академічна доброчесність як основа академічного успіху. Правова позиція. 2022. No 4(37). С. 98–103.
DOI: <https://doi.org/10.32782/2521-6473.2022-4.18>
5. Недипіч А.В. Особливості дотримання принципів академічної доброчесності: зарубіжний досвід. Вісник студентського наукового товариства Донецького національного університету імені Василя Стуса. Випуск 14. Том1. Вінниця. 2022. С.234-238

Бахмет М. Ю.

вчитель англійської мови

Малораковецького закладу загальної середньої освіти

I-III ступенів Білківської сільської ради Закарпатської області

Жалдакова Ю. В.

викладач іноземної філології

Відокремлений структурний підрозділ «Лисичанський педагогічний фаховий коледж Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

ПЕДАГОГІЧНІ СТРАТЕГІЇ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ І ПІДТРИМКИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

В умовах стрімкої діджиталізації освітньої сфери впровадження штучного інтелекту (ШІ) та нейромереж набуває стратегічного значення. Ці технології не лише підвищують якість і розширюють доступ до освітнього контенту, а й кардинально трансформують інструментарій освітнього процесу для всіх його учасників.

Разом із тим, стрімке зростання доступності генеративних моделей ШІ (наприклад, ChatGPT, Gemini та ін.) породжує нові виклики для академічної доброчесності. Здатність цих моделей миттєво генерувати якісний текст, переклад чи есе іноземною мовою, який важко відрізнити від роботи здобувача освіти, загрожує автентичності оцінювання та знецінює результати докладених зусиль. Все це вимагає розробки нових механізмів запобігання академічним порушенням в закладах освіти. Традиційні педагогічні стратегії контролю та оцінювання в таких умовах виявляються недостатньо ефективними, тому викладач може перейти від заборони використання ШІ до його керованої інтеграції в освітній процес.

Штучний інтелект (англ. Artificial Intelligence, AI) це широка галузь комп'ютерних наук, яка спрямована на імітацію інтелекту людини сучасними машинами. Термін було запропоновано у 1956 році професором Дартмутського коледжу Джоном Маккарті. Він очолив дослідницьку групу для вивчення того, чи можуть машини навчатися подібно до дітей через метод спроб і помилок, поступово формуючи здатність до логічного мислення. Основна ідея проєкту полягала у пошуку способів, що дозволяли б машинам оперувати мовою, працювати з абстрактними поняттями, розв'язувати завдання, які властиві людському інтелекту, та самостійно вдосконалюватися [2].

До того ж, питанням значущості штучного інтелекту в освітньому процесі займалися такі вітчизняні дослідники, як Н. Борисенко та Я. Берегова. У галузі загальної педагогіки та історії педагогіки, а також теорії та методики навчання свої наукові розвідки представили Б. Лінник, М. Цюрик, Т. Полухтович та інші. Питання впровадження нейромереж у підготовку фахівців різних

спеціальностей досліджували С. Шехавцова, М. Садовий, О. Трифонова, Д. Швидкий та ін [1].

Варто зазначити, застосування нейромереж та чатботів у викладанні англійської мови не лише сприяє персоналізації та підвищенню ефективності навчання, а й відкриває нові можливості у ширшому контексті цифровізації освіти. Інтеграція ШІ трансформує інструментарій освітнього процесу та одночасно створює нові виклики для академічної доброчесності, що потребує від викладача формування завдань, які заохочують критичне мислення, аналіз і синтез та найголовніше відповідальне використання технологій.

Насамперед, існують різні класифікації інструментів ШІ, що застосовуються у вивченні іноземних мов.

Перша класифікація базується на типі інструмента і включає:

- системи розпізнавання мовлення (Speech Recognition Systems),
- автоматичні перекладачі (Automatic Translators),
- інтерактивні навчальні програми (Interactive Learning Programms),
- віртуальні класи (Virtual Classrooms),
- онлайн-курси (Online Courses).

Друга класифікація орієнтована на функціональне призначення нейромереж як навчального інструмента і включає:

- програми для вивчення граматики та лексики,
- програми для тренування вимови,
- платформи для спілкування з носіями мови,
- програми для самостійного навчання,
- програми для проведення тестів та перевірки знань [2].

Проте, разом із численними перевагами використання ШІ в освітньому процесі виникають перед викладачем постають серйозні виклики. Серед них є ризик порушення академічної доброчесності: деякі студенти можуть зловживати можливостями ШІ, втрачаючи навички самостійного аналізу та сприймаючи відповіді системи як беззаперечну істину. Крім того, використання текстів, створених ШІ, без належного посилання на джерело фактично наближається до плагіату. Це підкреслює необхідність розробки нових академічних норм і політик, які забезпечуватимуть відповідальне та етичне застосування технологій штучного інтелекту в освіті [3].

Іншим важливим аспектом є впровадження ШІ у викладання іноземної мови як трансформаційний потенціал. ШІ виступає в ролі інтерактивного асистента, що значно розширює можливості традиційного класу:

- **Персоналізація навчання:** адаптивні навчальні платформи на базі ШІ можуть аналізувати помилки та прогалини у знаннях кожного студента, автоматично генеруючи індивідуальні вправи, що відповідають його поточному рівню та темпу засвоєння матеріалу.
- **Миттєвий зворотний зв'язок:** програми для перевірки граматики, вимови та стилістики

надають студентам зворотний зв'язок у реальному часі, що критично важливо для розвитку мовленнєвих навичок.

- Симуляція комунікації: чат-боти здатні симулювати діалоги на задану тему та рівень складності, дозволяючи практично необмежено практикувати говоріння без стресу.

З іншого боку, ефективна стратегія інтеграції вимагає, щоб ШІ використовувався як інструмент для освіти, а не джерело готових рішень. Це передбачає навчання здобувачів освіти:

- Формулюванню чітких запитів (промптів): навичка ставити правильні запитання ШІ є ключем до отримання якісного результату.

- Верифікації та редагуванню: використання ШІ для створення "чернетки" тексту, який здобувач освіти має критично проаналізувати, відредагувати та доповнити.

Слід наголосити на тому, що виклик полягає в тому, що генеративний ШІ дозволяє швидко та легко створювати тексти, які важко відрізнити від самостійно виконаних робіт, що спричиняє проблему плагіату, згенерованого ШІ.

Ключовим превентивним заходом є формування етичної культури використання технологій, або «Цифрової доброчесності». Цей підхід включає:

- етичні інструктажі: чітке визначення меж використання ШІ для кожного типу завдання (коли можна, а коли заборонено).
- атрибуція та цитування: навчання студентів правилам належної атрибуції (посилання на факт використання ШІ) у випадках, коли це дозволено, згідно з академічними стандартами.
- відповідальність: наголошення на особистій відповідальності за поданий матеріал, незалежно від того, які інструменти використовувалися для його створення.

Для протидії недоброчесності необхідно переглянути традиційні методи оцінювання:

Стара Стратегія (Вразлива до ШІ)	Нова Стратегія (Стійка до ШІ)
Есе на загальну тему	Рефлексивне письмо з опорою на особистий досвід
Тести закритого типу	Портфоліо, що фіксує процес роботи та чернетки
Домашні письмові завдання	Збільшення питомої ваги усного мовлення (презентації, дебати)

Завдання на переклад	Завдання, що вимагають міжкультурного аналізу та інтерпретації
----------------------	--

Найголовніший принцип: створювати завдання, які вимагають критичного мислення, креативності та особистісного внеску, що ШІ не може відтворити без людської участі [3].

Хоча інструменти виявлення ШІ постійно вдосконалюються, вони не є абсолютно надійними. Викладач повинен поєднувати технологічні засоби з педагогічною інтуїцією та діагностичними запитаннями до студента щодо його процесу роботи над текстом.

Таким чином, епоха ШІ у викладанні іноземної мови є неминучою реальністю, яка вимагає від освітян глибокої адаптації та стратегічної перебудови освітнього процесу. Успішна педагогічна стратегія полягає у гармонійному синтезі інноваційних технологій та непохитних етичних принципів: ШІ слід використовувати як потужний інструмент для персоналізації та автоматизації, що підсилює навчальні результати. Академічна доброчесність підтримується через формування етичної культури ("Цифрової доброчесності") та переорієнтацію оцінювання на завдання, що вимагають людської креативності та критичного аналізу. Подальші дослідження мають зосередитися на розробці універсальних протоколів цитування ШІ та стандартизованих методиках оцінювання "гібридних" робіт, створених за участю штучного інтелекту.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених / за заг. ред. Н. Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова, І. О. Дегтярьової. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с.
2. Баніт О. Цифрова трансформація корпоративної освіти: вітчизняний і зарубіжний досвід. Collection of Materials and Abstracts of Reports of the Round Table of the Department of Scientific Information and Analytical Support of Education of the V. Sukhomlynskyi State Scientific and Educational Library of Ukraine. Vinnytsia : TVORY, 2023. 89 p. [Електронний ресурс]. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/739613/1/Banit_2024.pdf
3. Берегова Я., Борисенко Н. М. Штучний інтелект як інструмент розвитку креативності майбутнього вчителя початкової школи // "The IV International Scientific and Practical Conference" Science, people and the latest technologies", October 09-11, 2023, Sofia, Bulgaria. 218 p. 2023 by the European Conference [Електронний ресурс]. URL: <http://ir.librarynmu.com/bitstream/123456789/9019/1/SCIENCE-PEOPLE-AND-THE-LATEST.pdf#page=133>

Фабіянська В.Ю.,
кандидат економічних наук, доцент, завідувач навчально-методичної
лабораторії,
Вінницький технічний фаховий коледж

Цирульник С.М.,
кандидат технічних наук, доцент, голова циклової комісії радіотехніки
Вінницький технічний фаховий коледж

ВНУТРІШНЯ МОТИВАЦІЯ ЯК РУШІЙНА СИЛА СТВОРЕННЯ ДОБРОЧЕСНОГО ОСВІТЬОГО СЕРЕДОВИЩА: ДОСВІД ВІННИЦЬКОГО ТЕХНІЧНОГО ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ

Актуальність. Академічна доброчесність є не лише нормативною вимогою законодавства України, а передусім — ціннісною основою сучасної освіти, від якої залежить довіра до результатів навчання, престиж закладу і розвиток громадянської відповідальності здобувачів освіти.

В умовах цифровізації, стрімкого розвитку штучного інтелекту та відкритого доступу до знань, психологічний фактор внутрішньої мотивації стає ключовим рушієм формування доброчесного середовища. Адже справжня культура доброчесності народжується не з примусу, а з внутрішнього прийняття цінностей — насамперед тими, хто цю культуру формує.

Мета та завдання. Метою статті є представлення досвіду Вінницького технічного фахового коледжу (далі - ВТФК) у створенні системи академічної доброчесності, де центральну роль відіграє внутрішня мотивація, етичне лідерство викладача та студентське партнерство.

Завданнями написання тези є окреслення основних напрямків, за якими діє і вдосконалюється система академічної доброчесності ВТФК, як результат внутрішньої мотивації команди однодумців ВТФК, для яких доброчесність є життєвою цінністю.

У психологічному контексті внутрішня мотивація визначається як діяльність, зумовлена внутрішнім переконанням, задоволенням від самого процесу та вірою у його значущість. У системі освіти вона протистоїть формальному виконанню вимог і стає фундаментом справжньої академічної культури.

Відповідальна особа за академічну доброчесність виступає в ролі агента змін (change agent) — людини, чия віра у цінність чесності, довіри та відповідальності запускає трансформаційні процеси.

Ключовим психологічним чинником виступає також особистий приклад викладача. Тож доброчесна поведінка педагога — прозоре оцінювання, бездоганне цитування, повага до студентських робіт — стає потужним мотиватором для здобувачів освіти.

Політика академічної доброчесності ВТФК формується на основі ключових законодавчих актів України:

- Закону України «Про освіту», та передбачає, що академічна доброчесність є однією з основ державної політики у сфері освіти (ст. 6). Вона включена до системи внутрішнього забезпечення якості освіти (ст. 41) і регламентується спеціальними процедурами (ст. 42) [1].

- Закону України «Про фахову передвищу освіту», який деталізує вимоги до дотримання доброчесності з боку всіх учасників освітнього процесу (ст. 17, 26, 29) [2].

- Положення МОН України про акредитацію ОПП, яке встановлює обов'язкову наявність чітких і прозорих процедур дотримання академічної доброчесності у закладах освіти [3].

Зовнішнє законодавче забезпечення створює платформу для впровадження ефективної політики доброчесності на рівні коледжу та розробки власних внутрішніх документів.

Система забезпечення академічної доброчесності у ВТФК є складовою внутрішньої системи якості освіти та реалізується за чотирма стратегічними напрямками:

1. Розробка та вдосконалення внутрішньої нормативної бази коледжу щодо функціонування системи забезпечення академічної доброчесності [4]:

Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти.

Політика забезпечення якості освіти.

Кодекс академічної доброчесності та Декларація про дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу.

Положення про Репозиторій академічних текстів.

Порядки перевірки академічних текстів здобувачів освіти та педагогічних працівників на предмет дотримання академічної доброчесності

Документи щодо діяльності Комісії з питань академічної доброчесності.

Положення про Групу сприяння академічній доброчесності.

Такі документи забезпечують не лише контроль, а й передбачають механізми запобігання порушенням.

2. Популяризація принципів доброчесності:

- регулярні тренінги, форуми, круглі столи, панельні дискусії на теми етичних викликів і ролі ШІ в освіті;

- проведення всеукраїнських заходів, зокрема Форум академічної доброчесності, який зібрав понад 3 тисячі учасників;

- активна участь у Всеукраїнському проєкті «Політика забезпечення академічної доброчесності у ЗФПО України»;

- участь ВТФК у пілотному проєкті «Прозора професійна освіта».

3. Формування доброчесного середовища:

- підписання Декларації про дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу коледжу;

- створення електронної скриньки довіри та забезпечення зворотного зв'язку;

- діяльність Комісії з питань академічної доброчесності ВТФК;

- створення та функціонування Репозиторію академічних текстів педагогічних працівників та здобувачів освіти Коледжу як електронної бази робіт, до якої мають доступ учасники освітнього процесу, що виконує інформаційну функцію та підтримує доброзесне освітнє середовище;

- розвиток студентського лідерства: створено Групу сприяння академічній доброзесності (далі - Група) [5] — спільноту здобувачів освіти, які взяли на себе роль агентів змін; діяльність Групи спрямована на просвітництво, медіацію та підтримку доброзесної поведінки серед однолітків; студенти самостійно ініціюють заходи, ведуть інформаційні кампанії, стають наставниками для першокурсників.

4. Забезпечення функціонування системи перевірки академічних текстів учасників освітнього процесу щодо дотримання академічної доброзесності:

- розроблені внутрішні нормативні документи, що унормовують процедуру перевірки академічних текстів педагогічних працівників та здобувачів освіти щодо дотримання академічної доброзесності;

- підписані договори із компаніями: Unicheck (2022-2023 н.р., 2023-2024 н.р.), Turnitin (2024-2025 н.р.), і IDENIFIC (2025-2026 н.р.) щодо надання коледжу доступу до програмного забезпечення з метою перевірки академічних текстів;

- визначені наказом по Коледжу адміністратор Системи перевірки та відповідальні від випускових циклових комісій та від методичного кабінету коледжу за перевірку академічних текстів

- проведені навчання адміністратора Системи перевірки та відповідальних (авторизованих користувачів Системи) щодо роботи в Системі перевірки;

5. Забезпечена процедура перевірки академічних текстів педагогічних працівників та здобувачів освіти з використанням Системи Turnitin на предмет дотримання академічної доброзесності;

- проведення моніторингів результатів перевірки академічних текстів з метою розуміння стану та вдосконалення процедури перевірки академічних текстів;

Таким чином, у ВТФК відбулася делегована трансформація: внутрішня мотивація кількох людей поступово перетворилася на колективну свідомість доброзесності.

Підсумки, згідно з метою та завданнями. Результати та соціально-психологічні ефекти впровадження системи забезпечення академічної доброзесності коледжу:

За три роки роботи (2022–2025 н.р.) система ВТФК продемонструвала сталий розвиток і позитивні результати:

Зросла обізнаність викладачів і студентів щодо етичних вимог до академічних текстів, що підтверджується результатами опитування [4].

Репозиторій коледжу став не лише базою зберігання робіт, а й освітнім інструментом навчання правильному цитуванню.

Група сприяння академічній доброчесності стала центром позитивної соціальної динаміки, коли ініціатива студентів мотивує інших діяти доброчесно без примусу.

Найбільше досягнення, на нашу думку, це саме психологічний ефект, коли відбувається поступовий перехід від зовнішнього контролю до внутрішньої відповідальності кожного учасника освітнього процесу коледжу. Доброчесність перестала бути формальністю і стала частиною професійної та особистісної ідентичності студентів і викладачів.

Висновки та перспективи. Досвід Вінницького технічного фахового коледжу свідчить, що внутрішня мотивація, особистий приклад викладача та активне студентське партнерство є взаємопов'язаними психологічними і соціальними чинниками, які забезпечують стійкий розвиток культури академічної доброчесності.

Сформована система не лише відповідає законодавчим вимогам, а й створює живу екосистему довіри, поваги та відповідальності.

Наступним кроком стане оцінювання соціального впливу діяльності Групи сприяння академічній доброчесності та розроблення рекомендацій щодо підтримки внутрішньої мотивації інших освітян-агентів змін у ЗФПО України.

Використані джерела

1. Про освіту. Закон України 5 вересня 2017 року. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 04.11.2025).
2. Про фахову передвищу освіту: Закон України від 06.06.2019 № 2745 VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text> (дата звернення: 04.11.2025).
3. Положення про акредитацію освітньо-професійних програм фахової передвищої освіти затверджене Наказом МОН України від 01.07.2021 р. № 749. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1608-21#Text> (дата звернення: 04.11.2025).
4. Агенція забезпечення якості освітньої діяльності ВТФК. Академічна доброчесність. URL: <https://tinyurl.com/286bvonl> (дата звернення: 04.11.2025).
5. Агенція забезпечення якості освітньої діяльності ВТФК. Група сприяння академічній доброчесності. URL: <https://tinyurl.com/2dyttznzb> (дата звернення: 04.11.2025).

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МОВИ ЮРИСТА

Правова культура мови юриста виступає фундаментальним елементом професійного становлення фахівця в юридичній сфері та безпосередньо корелює з принципами академічної доброчесності. Юридичні та правові аспекти академічної доброчесності знаходять своє відображення насамперед у нормативно-правовому регулюванні цієї сфери. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII визначає академічну доброчесність як сукупність етичних принципів та правил, що мають слідувати учасники освітнього процесу під час навчання з метою забезпечення довіри до результатів навчання та наукових досягнень [5].

Професійна культура мови юриста охоплює декілька важливих аспектів. Перш за все, це знання та вміння правильно використовувати спеціальну юридичну термінологію. Юридична мова повинна бути чіткою, точною і зрозумілою для всіх учасників правового процесу. Недостатнє володіння термінологією може призвести до неправильного розуміння правових норм і створити проблеми у правозастосуванні [3, с. 46]. Тому глибоке знання термінів і їхнього правильного використання є основою професійної культури юриста та забезпечує дотримання принципів академічної доброчесності.

Другим важливим аспектом є володіння офіційно-діловим стилем мовлення. Офіційна мова юристів вирізняється чіткістю, формальністю і логічною структурованістю. Юрист повинен використовувати такі мовні засоби, які забезпечують точне та однозначне висловлення думок і правових позицій. Важливо, щоб юрист міг формулювати документи так, щоб вони не залишали місця для двозначних інтерпретацій, а також ефективно виражати свою думку у правових дискусіях.

Як зазначає дослідниця Т.Г. Головань, «формування доброчесного академічного середовища – це системна та кропітка робота всіх учасників освітнього процесу. Водночас це необхідна умова формування нового покоління юристів, які мають не тільки високий рівень професійних знань та практичних навичок, фундаментальну мовну підготовку, але й мають високі моральні якості, оскільки юриспруденція належить до тих небагатьох видів діяльності, в яких моральність і духовність передують ознакам професійної майстерності» [2, с. 118].

Термінологічна точність у професійній мові юриста має вирішальне значення не лише для ефективної комунікації, але й для дотримання принципів академічної доброчесності. На практиці це проявляється у здатності правильно інтерпретувати наукові тексти та використовувати термінологію відповідно до

її усталеного значення в юриспруденції. Мацько Л.І. та Кравець Л.В. наголошують, що «правнича термінологія має бути стандартизованою, відповідати літературним нормам і водночас забезпечувати точність професійного мовлення» [4, с. 162].

Здатність до аргументації та переконливого висловлювання є ще одним важливим елементом правової культури мови юриста. Юрист повинен не тільки знати законодавство, а й вміти будувати логічні аргументи, щоб переконати суд чи іншу сторону в правомірності своєї позиції. Ця здатність є необхідною не тільки в судових процесах, а й у консультаціях із клієнтами та веденні переговорів. Аргументація має бути чіткою, послідовною і ґрунтуватися на правових фактах та доказах.

Дослідник академічної доброчесності О.Є. Костюченко розглядає академічну доброчесність як комплексну правову категорію та зазначає, що «академічна доброчесність передбачає не тільки чесність у науковому пошуку, але й дотримання правових норм щодо використання інтелектуальної власності інших осіб» [3, с. 205]. Це особливо важливо для юристів, які повинні розуміти правові наслідки порушення академічної доброчесності та вміти правильно оформлювати запозичення з інших джерел.

Юрист повинен також мати високу комунікативну компетенцію, яка включає здатність до активного слухання та конструктивного діалогу. Уміння слухати є важливою складовою юридичної діяльності, оскільки дозволяє краще зрозуміти позицію іншої сторони і побудувати відповідні контраргументи. Комунікативні навички допомагають ефективніше вирішувати правові конфлікти і знаходити компроміси у складних ситуаціях.

Етика мовлення є також важливим аспектом професійної культури мови юриста. Юрист повинен дотримуватися етичних норм у спілкуванні з клієнтами, колегами та іншими учасниками правових відносин. Використання агресивної або образливої мови не тільки порушує етичні стандарти, але й може призвести до негативних наслідків для юридичної практики. Коректність та повага у мовленні створюють позитивний образ юриста і сприяють довірі до нього [3, с. 162].

Професійна культура мови юриста також передбачає постійне вдосконалення мовних навичок. Юридична мова змінюється разом зі змінами в законодавстві та суспільстві, тому юристам важливо бути в курсі нових термінів і понять [1, с. 257]. Регулярна практика, участь у професійних тренінгах і семінарах допомагає зберігати високий рівень мовної культури і професіоналізму.

Важливою частиною мовної культури юриста є також точність і чіткість у складанні юридичних документів. Процесуальні документи, договори та правові висновки повинні бути сформульовані таким чином, щоб не викликати сумнівів чи різночитань. Від цього залежить ефективність їхнього застосування у правовій практиці. Тому юристам важливо постійно вдосконалювати свої навички в письмовому мовленні.

Формування правової культури мови юриста в контексті академічної доброчесності повинно відбуватись на всіх етапах професійного становлення правника, починаючи з навчання в закладах вищої освіти. Важливими механізмами такого формування є: запровадження спеціальних курсів з правової культури мови та академічної доброчесності в навчальні програми юридичних факультетів; розробка та імплементація етичних кодексів у навчальних закладах та професійних юридичних спільнотах; проведення тренінгів та семінарів з академічного письма для юристів.

Отже, правова культура мови юриста є невід'ємною складовою академічної доброчесності, що забезпечує дотримання етичних та правових норм у професійній комунікації. Вона проявляється у термінологічній точності, коректності цитування, етичності спілкування та аргументаційній прозорості. Формування такої культури повинно відбуватися комплексно, через систему освіти, практичної діяльності та професійного саморозвитку юриста. Це сприятиме розвитку не лише юридичної науки, але й підвищенню загального рівня правової культури в суспільстві.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Гороховська Т. В. Формування культури професійного мовлення майбутніх працівників органів внутрішніх справ : автореф. дис... канд. пед. наук : 13.00.04. Хмельницький, 2007. 20 с.
2. Головань Т.Г. Формування доброчесності як основи професійної поведінки юриста. Академічна доброчесність, відкрита наука та штучний інтелект: як створити доброчесне освітнє середовище. Львів; Торунь: Liha-Press, 2023. С. 117-119.
3. Костюченко О.Є. Академічна доброчесність як правова категорія. Юридичний науковий електронний журнал. 2021. № 3. С. 23–26.
4. Мацько Л. І., Кравець Л. В. Культура української фахової мови: Навч. посіб. / Л. І. Мацько, Л. В. Кравець – К.: ВЦ «Академія», 2007. – 360 с.
5. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення – 01.11.2025)

*Світзарєєва О.Г.,
науковий керівник, к.філос. н., викладачка
Криворізький фаховий коледж
Державного некомерційного підприємства
«державний університет «Київський авіаційний інститут»*

*Олексюк А.А
здобувачка освіти 3 курсу групи 7-031,
Криворізький фаховий коледж
Державного некомерційного підприємства
«державний університет «Київський авіаційний інститут»*

Вплив психологічного стану здобувачів освіти на академічну доброчесність під час війни

У викладачів та педагогів виникає питання як психологічний стан впливає на академічну доброчесність у здобувачів освіти, які фактори чи обставини на неї впливають. У багатьох сучасних наукових дослідженнях, що висвітлюють питання розвитку академічної доброчесності та запобігання плагіату, визначено такі головні аспекти, як: технологічний, аксіологічний, особистісно-психологічний [1, с. 27].

Перед тим як визначити вплив психологічного стану треба розібрати такі питання як: **Що таке психологічний стан?** та **Що таке академічна доброчесність?**

Що ж таке психологічний стан?

- Це такий стан який є цілісною характеристикою психічної діяльності людини в певний момент часу, що відображає її емоційне, психологічне самопочуття, енергетичний рівень та її настрій. Це динамічне явище, яке залежить багатьох факторів такі як: думки, емоції, стрес, навколишнє оточення.

Що ж таке академічна доброчесність?

- Академічна доброчесність це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватись учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових творчих досягнень» [2, с. 72].

Визначення змістовних характеристик поняття «академічна доброчесність» дозволяє стверджувати про сформованість у студентів здатності усвідомлювати його основний смисл. Ранжування отриманих відповідей за кількісними

показниками обраних характеристик запропонованого поняття має наступний розподіл.

Перше місце посіли «відповідальність» – 87% та «чесність» – 84 %, друге – «сумління» – 72% та «самостійність» – 65%, на третьому місці опинилися такі характеристики поняття, як «творчість» – 40% та «довіра» – 32%. Такі показники здебільшого співпадають із фундаментальними цінностями, визначеними Міжнародним центром академічної доброчесності і яких мають дотримуватися члени академічної спільноти – чесність (honesty), довіра [1, с.29]. З наведених означень ясно, що обидві категорії призначені для виховання людини. І починати потрібно з виховання доброчесності. Принципи, які закладені в поняття доброчесності завжди допомагали людям співіснувати і розвиватись. Доброчесність неможливо нав'язати законом, або якимись формальними правилами. Бо доброчесність – це єдино вірний спосіб життя [2, с.73]. Науковці, вивчаючи фактори академічної доброчесності приділяють увагу вивченню багатофакторних моделей поведінки суб'єктів навчання у контексті академічної доброчесності. Так, Т. Р. Cronan, J. K. Mullins та D. E. Douglas підкреслюють, що для того, щоб зрозуміти фактори академічної доброчесності слід аналізувати їх інтегровано та цілісно. Автори наголошують, що ставлення до академічної доброчесності є одним із найважливіших факторів, який впливає на поведінкові наміри та шахраювання під час навчання. У свою чергу, таке ставлення складається як з переконань щодо наслідків такої недоброчесної поведінки, так і з оцінки цих наслідків. Іншими словами, суб'єктивна оцінка норм та наслідків порушення цих норм є одним із ключових факторів академічної доброчесності та характеризує морально-етичну, когнітивну та соціально-психологічну природу факторів академічної доброчесності [2, с. 103].

Отже, постає таке питання: як пов'язаний психологічний стан здобувачів освіти з академічною доброчесністю?

Вже тривалий час українці живуть в умовах російської агресії, складниками якої є звуки сирен, обстріли, вибухи, насилля, смерті, зміни місць проживання тощо. 24 лютого 2022 року відбулося повномасштабне вторгнення росії в Україну. Війна є неабияким стресом для кожного із нас, однак, на жаль, страх та тривога для більшості вже стали майже звичними явищами, ми змушені вчитися жити в такому стані [3, с.67]. Є наразі низка різних факторів які пливають на психологічний стан здобувачів освіти. Перший з вагомих факторів - це вплив Україно-російської війни на підлітків. Вона залишила вагомий відбиток на психологічному стані підлітків та має свої наслідки, такі як: тривожність, втома, агресія, пригнічення, дратівливість, страх та ін. Кожний з факторів сильно впливає на здобувачів освіти через: постійні тривоги, безперервний перегляд новини, смерті близьких людей, агресію із сторони рф (вибухи, загрози атаки дронів, шахедів, балістичні атаки) та блекауту. Тому ці

фактори проявляються і пливають на академічну доброчесність, не залежно від статі чи віку, закладу освіти.

Якщо досліджуючи причини плагіату, необхідно розуміти базові потреби людини, зокрема потребу в безпеці. У разі виникнення ускладнень людина шукає або виробляє механізм подолання бар'єрів на шляху до безпеки, адже небезпека психологічно викликає стан тривоги, знервованості, призводить до стресу [1, с.28]. Стани тривоги, знервованості у здобувачів освітнього процесу має негативні наслідки щодо до академічної доброчесності і мають прояви у вигляді пропусків в навчанні, застосування ІІІ технологій, плагіату, використання не добросовісних сайтів та не виконання навчального плану. Це проявляється травмуючий досвід у них гострими емоційними реакціями, страхом, тривожністю, істериками, перепадами настрою, станом ступору, надмірним збудженням, агресією, схильністю до насильства, втратою здатності співпереживати, асоціальною поведінкою, посттравматичними стресовими розладами, відсутністю прагнення мріяти та воліти до будь-чого, замкнутістю, соціальною дезадаптацією, небажанням ділитися особистими проблемами з рідними, а іноді й просто розмовляти з ними на нейтральні теми [3, с.69]

Можна зазначити, що більшість дітей по статистиці приблизно 75% дітей мають психологічні порушення такі як: порушення сну, погіршення пам'яті, проблеми з спілкуванням або замкнутість та проблеми з комунікацією та контактом з іншими людьми, що теж може впливати на академічну доброчесність. У дослідженні про вплив повномасштабної російсько-української війни на динаміку психоемоційного стану в осіб підліткового віку вибірку опитуваних склали підлітки із проявом агресії (рис 1.), пригнічення (рис 2.) та дратівливості (рис 3.).

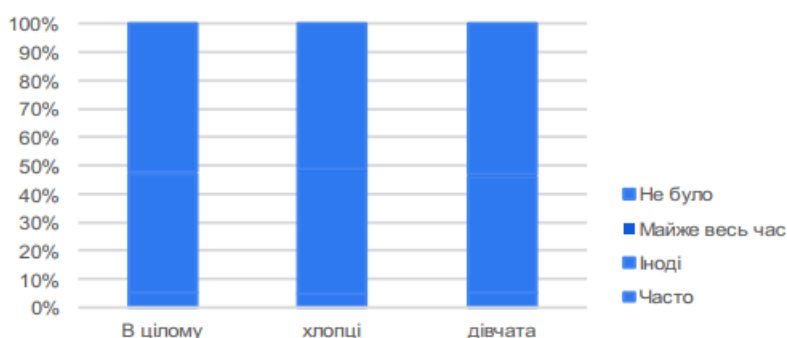


Рис 1. Дослідження проявів агресії, які охоплюють дитину під час військових дій(незалежно від статі) %



Рис 2. Дослідження проявів пригнічення, яке охоплює дитину під час військових дій (не залежно від статі) %

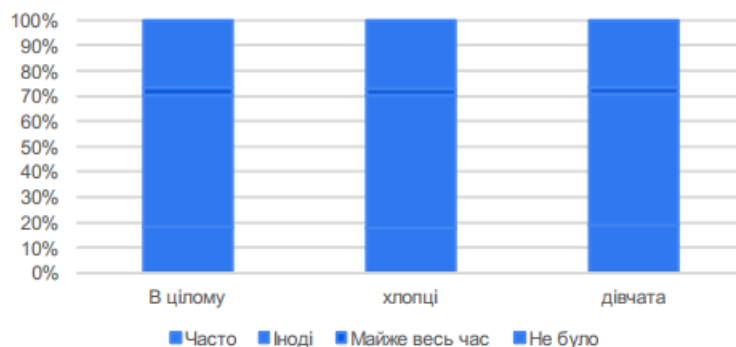


Рис 3. Дослідження проявів пригнічення яке охоплює дитину під час військових дій (не залежно від статі) %

Висновки:

Здобувачі освіти сьогодення менш дотримуються академічної доброчесності через вище перелічені факти, тобто через наслідки психологічного стану, пов'язаного з війною, бо кожний прояв військових дій завдає удару по стану кожного здобувача освіти і пливає на його успішність, жагу до навчання, емоційний стан тощо. Так, ми наразі живемо і час військового стану який, негативним чином пливає на підлітків (або здобувачів освіти) тобто через: лінь, втому, розгубленість, паніку, пригніченість, тому здобувачі освіти для швидкого вирішення питань використовують ШІ- технології, плагіат що не дуже добре сказується на академічній доброчесності здобувачів освіти.

Перелік використаних джерел

1. Богач О.Б., Кіршо С. М. передумови порушення академічної доброчесності у студентській спільноті. *Збірник наукових праць РДГУ .Серія : Психологія: реальність і перспективи .2019. Вип.12. С. 26-29*
2. Академічна доброчесність, відкрита наука та штучний інтелект: як створити доброчесне освітнє середовище : *збірник*

есе програми підвищення кваліфікації / упорядники: А. Артюхов, М. Віхляєв, Ю. Волк. 18 вересня – 18 жовтня 2023 року. – Львів – Торунь : Liha-Pres, 2023. – 524 с.

3. Щербакова О.О., Кондрацька Л.В., Беженська А.А. Вікові особливості психоемоційного стану підлітків в умовах війни. *Вікова та педагогічна психологія*. 2023. Вип. 55. С. 67-71

ВИКЛАДАЧІ ТА АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: РОЛЬ В ОСВІТІ

Академічна доброчесність - це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової або творчої діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання або наукових, творчих досягнень. Академічна доброчесність починається із доброчесної поведінки кожного: студентів, батьків, викладачів, директора тощо.

Порушенням академічної доброчесності вважається:

- академічний плагіат (оприлюднення чийось результатів дослідження як власних або тексту без вказання авторства);
- самоплагіат (опублікування власних раніше опублікованих наукових результатів як нових);
- фабрикація (вигадування даних чи фактів);
- фальсифікація (відома зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень);
- списування;
- обман;
- хабарництво;
- необ'єктивне оцінювання;
- допомога учням під час оцінювання їх навчальних результатів чи створення перешкод під час оцінювання;
- вплив на працівника, щоб він здійснив необ'єктивне оцінювання

Вперше поняття “академічна доброчесність” було визначено у новому Законі України “Про освіту” у 2017 році.

В нашому коледжі розробили власне Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу. Згідно Положення рішення про те, порушив педагог академічну доброчесність чи ні, й те, який вид академічної відповідальності застосувати до педагога, приймає педагогічна рада. На педраді має бути присутнім і сам педагогічний працівник.

Якщо у коледжі підтвердили факт порушення академічної доброчесності викладачем, такий викладач:

- не може залучатися до заходів забезпечення і підвищення якості освіти, олімпіад та інших змагань;
- не допускається до позачергової атестації;
- не може отримувати премії, інші заохочувальні виплати, нагороди протягом одного року;
- може бути позбавлений педагогічного звання.

За одне порушення може бути застосовано лише один із видів академічної відповідальності. Фактів порушення академічної доброчесності в коледжі виявлено на сьогодні не було.

За порушення академічної доброчесності педагогічний працівник може робити студенту зауваження. Нині – це найпоширеніший вид відповідальності, який застосовують до студентів. Також студент може повторно проходити підсумкове оцінювання, відповідний освітній компонент освітньої програми, позбавлятися академічної стипендії, призових місць на студентських змаганнях, турнірах, олімпіадах, конкурсах.

Як убезпечити себе та студентів від порушення академічної недоброчесності? Що зробити для попередження цього?

По-перше – це проведення просвітницької діяльності в освітньому закладі серед науково-педагогічних, педагогічних працівників та студентів. Необхідно розповідати всім студентам, викладачам, керівникам про існування такого явища, його види та відповідальність. Заходи, спрямовані на дотримання академічної доброчесності для студентів:

1. Самостійне виконання навчальних завдань, а також завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей).
2. Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей.
3. Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права.
4. Надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Тому що саме студенти є тим поколінням, яке згодом формуватиме майбутнє нашої країни, саме в них потрібно закладати цінності доброчесної поведінки.

По-друге – це підвищення кваліфікації для науково-педагогічних та педагогічних працівників, тому що саме викладач допоможе студенту сформувати принципи та цінності академічної доброчесності. Заходи, спрямовані на дотримання академічної доброчесності для викладацького складу:

1. Системне інформування науково-педагогічних та педагогічних працівників про дотримання принципів та правил академічної доброчесності;
2. Проведення семінарів щодо академічної культури у науковій та освітній сферах;
3. Завідувачам відділень, головам циклових комісій, головам та членам екзаменаційних комісій, науковим керівникам посилити увагу щодо відповідності курсових робіт, дипломів принципам академічної доброчесності;
4. Обов'язкова перевірка курсових робіт та дипломів на наявність плагіату за допомогою відповідних технічних засобів і програмних продуктів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України Про освіту від 05.09.2017 № 2145-VIII Стаття 42. Академічна доброчесність. Вебсайт. URL : https://kodeksy.com.ua/pro_osvitu/statja-42.htm
2. Міжнародний центр академічної доброчесності (ICAI). Вебсайт. URL : <https://academicintegrity.org/about/about-the-center>
3. Вебсайт. URL : https://kodeksy.com.ua/pro_osvitu/statja-42.htm
4. Плагіат, його види і наслідки. Бібліотека Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка. Вебсайт. URL : <https://library.kpnu.edu.ua/?p=1061>

Коваленко Олександр
викладач, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист
Криворізький фаховий коледж державного некомерційного підприємства
«Державний університет «Київський авіаційний інститут»

Шаповал Яна
здобувачка освіти I курсу
Криворізький фаховий коледж державного некомерційного підприємства
«Державний університет «Київський авіаційний інститут»

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ТА АВТОРСЬКЕ ПРАВО

Авторське право це комплекс правил, які допомагають захищати авторів, їх творчість та її результати – твори, законно використовувати і поширювати їх. Ці правила сприяють тому, щоб автори отримували справедливу винагороду за використання їхніх робіт та мали стимул до творчості, а суспільство знало, як використовувати твори законно та мало доступ до культури

ІІІ-технології впевнено увійшли у наше життя. Генеративний штучний інтелект (ІІІ) – технологія, що зробила створення текстових, відео- та аудіоматеріалів найдоступнішим у історії і практично без участі людини. Він вже слугує перспективним інструментом у різних галузях, про що свідчить і його висока популярність. Утім, крім автоматизації рутинних завдань, вони принесли з собою і цілу низку викликів. Особливо в тому, що стосується правового регулювання. Чи розповсюджується авторське право на «творчість» штучного інтелекту? Чи є порушення авторського права при навчанні ІІІ, адже ці дані можуть містити роботи, захищені авторським правом?

В Україні, як і в більшості країн світу, авторство вимагає особистого творчого вкладу. Щоб твір був захищений авторським правом, його має створити людина своєю творчою діяльністю. Однак юристи припускають, що авторські права можуть бути присвоєні й результатам роботи штучного інтелекту, але тільки за умови активної участі людини у творчому процесі.

Так, ІР офіс здійснив державну реєстрацію авторського права та видав свідоцтво про реєстрацію авторського права на складений твір – збірку зображень “Великодні листівки”, де були використані зображення, згенеровані комп’ютерною програмою. Упорядник збірки зображень “Великодні листівки”- Маргарита Бойко.

Крім того, ІР офіс здійснив державну реєстрацію авторських прав та видав свідоцтва на дитячу книгу та збірку віршів, які проілюстровані зображеннями, згенерованими ІІІ. Йдеться про дитячу книгу Анни Хорольської “Зачарована пригода Руфуса” та збірку Андрія Сітнікова “Вірші незакінченої війни”.

Заступниця директора ІР офісу наголосила, що “Нині генеративний штучний інтелект стає помічником при створенні ілюстрацій для різного роду творів. При цьому авторсько-правова охорона поширюється лише на ту частину, яка створена людиною”.

Втім, тут виникає питання, а яким саме має бути вклад людини? Наприклад, у відсотковому співвідношенні, щоби твір, створений ШІ, був наділений авторськими правами? Наразі немає чітких вказівок законодавства щодо того, що вважатиметься достатньою творчою діяльністю. Існує неоднозначність, особливо в мистецьких роботах, де художник може надавати додаткові інструкції чи навіть самостійно маніпулювати зображенням, щоб отримати кінцевий результат.

Досить цікавою є світова практика в захисті авторського права.

Показовим є кейс художниці та консультантки з ШІ Кріс Каштанової щодо ілюстрацій для коміксу «Zarya of the Dawn», які створили за допомогою артгенератора «Midjourney». Спочатку Бюро авторських прав США погодилося надати авторські права на комікс, включно із зображеннями, але потім це рішення було відкликано. Бюро вирішило, що редагування зображень, проведені Каштановою, були «надто незначними та непомітними», щоб вважатися достатньо креативними для отримання авторських прав. В результаті Бюро надало права на комікс загалом, але відмовило в правах на окремі зображення.

Проблематика з'являється вже на початку генерування контенту штучним інтелектом, адже первинні матеріали, які ШІ використовує для навчання, належать авторам, права на які юридично захищені.

Намагаючись боротися з цим, автори подають позови щодо порушення інтелектуальної власності. Так у вересні минулого року в США група американських письменників, включно з Майклом Шебоном, подала позов проти компанії «Meta Platforms» до федерального суду. Вони звинуватили компанію в неналежному використанні їхніх творів для тренування мовної моделі штучного інтелекту під назвою «Llama».

Канадська романістка Мона Авад та Пол Трембле заявили про порушення авторських прав організацією, яка, на їхню думку, «тренувала» свою модель на їхніх романах без отримання належного дозволу. З цією метою вони подали колективний позов до федерального суду в Сан-Франциско, заявивши про порушення законодавства.

Також показовим є позов Сари Андерсен, Келлі МакКернан і Карли Ортіс до платформ «Midjourney», «DeviantArt» та «Stability AI». Вони стверджують, що їхні роботи використовувалися для навчання ШІ без згоди та виплати компенсації. Відомо, що у жовтні 2023 року суд відхилив позови авторів у використанні їхніх творів без згоди, але дав можливість внести додаткові пояснення. Очікуємо на подальше рішення суду.

Всі ці випадки демонструють зростання занепокоєння митців щодо використання їхніх творів штучним інтелектом. Та чи дійсно ШІ порушує права авторів? Юридичні думки про порушення авторських прав штучним інтелектом варіюються, а судова практика ще не сформована.

В Україні поки що відсутня судова практика щодо порушення авторських прав штучним інтелектом. Утім вважається, що твір цілком може бути

оригінальним і захищатись авторським правом, якщо ШІ став допоміжним засобом при його створенні.

Попри відсутність ідеального рішення, деякі автори активно розв'язують цю проблему. Наприклад, було розроблено програму «NO AI», що працює на базі штучного інтелекту і дозволяє захистити картини та інші зображення за допомогою водяного знаку. Цей знак перешкоджає включенню творів до баз даних для навчання ШІ, оскільки неймережа ідентифікує такі зображення як створені іншими машинами, а не людьми, і відмовляється їх використовувати для навчання. Окремі митці взагалі не публікують свої роботи в інтернеті, надаючи перевагу лише фізичним примірникам.

Загалом жодне законодавство будь-якої країни світу поки що не готове до регулювання продуктів неймереж. Так само неможливо самотійно і на 100% переконатися, що твір був згенерований без порушення авторського права.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авторські права на об'єкт, створений штучним інтелектом Вебсайт. URL : https://jurliga.ligazakon.net/analytics/225383_avtorsk-prava-na-obkt-stvoreniy-shtuchnim-ntelektom
2. Авторські права і ШІ: межі добросовісного використання Вебсайт. URL : <https://dc.org.ua/news/avtorski-prava-i-shi-mezhi-dobrosovisnogo-vykorystannya>
3. В Україні вперше зареєстровано авторське право на твори, до яких включені зображення, згенеровані ШІ. Вебсайт. URL : <https://nipo.gov.ua/ap-zobrazhennia-shi/>
4. Перші українські твори із застосуванням ШІ отримали авторське право Вебсайт. URL : <https://zaxid.net/v-ukrayini-vpershe-zareyestruvali-avtorske-pravo-na-zgenerovani-shi-zobrazhennya-n1594466>
5. Остапенко Ю.І. Авторські права на об'єкти, створені штучним інтелектом *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. №5. С. 227-230 Вебсайт. URL : <http://lsej.org.ua/index.php/arkhiv-nomeriv/2-uncategorised/174-5-2024>

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

ЗБІРНИК ТЕЗ

II Всеукраїнська науково-практична онлайн-конференція
«АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ОСНОВИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ»

Редакційна колегія:

Кольчак М.М.

Коваленко О.Ф.

Матеріали опубліковані в авторській редакції

Видавництво: КРФК КАІ
Розмножувальна дільниця
50024, м. Кривий Ріг, вул. Олега Антонова, 1
E-mail: pochta@krfk.kai.edu.ua